

Bolti őrangyalok

Ha már ennyire belelendültünk a nagy fogyasztásba, azért jó látni, hogy dolgoznak az őrangyalaink, és nem hagyják, hogy mindent nyakra-főre fogyasszunk. Helyettünk is a sarkunkra állnak, lévén a kapcsológombok használatát nem követel meg tőlünk túl nagy szakértelmet, és bár mostanában a Spektrum tévéen hódító útjára indult egy Így működik? című sorozat, azért szükségünk van az őrangyalokra.

Az őrangyalok csoportját pedig miselénk Fogyasztóvédelmi Felügyelőségnek nevezik, és legutóbbi akciójuk során is négy, balesetveszélyesnek minősített terméket vontak ki a forgalomból, mind a négyet visszaválthatjuk a vásárlás helyén. Az alábbi négy ludas: Boss EC 1613 vasaló, Kings FC 7809 kézimixer, Deep Fryer MT 1726 olajsütő, Satellit AJ 303 típusú vízfóráló.

Csak, ugye, ezek után, hogyan vásároljunk, ha még az engedélyezett – teszem fel, ezek mind azok voltak – termékek közé is be-besurran néhány fogyasztókeserítő termék? Hát, nem igazán tudom ezt. Esetleg annyit, hogy ne nekifutásból.

P. Sz.

• Biztonsági tartalék

Kőolajkészletek 1998-ban

• Budapest (MTI)

Magyarországon 1998 végére – a törvénynek megfelelően – 90 napos kőolaj- és kőolajtermék biztonsági készlet áll majd az ország rendelkezésére – derül ki a Kőolaj és Kőolajtermék Készletező Szövetség MTI-hez küldött szombati közleményéből.

Az 1993. évi IL. törvény és módosítása, az 1997. évi CXVII. törvény szerint 1999-ig ugyanis el kell érni, hogy az ország negyedévi fogyasztásának megfelelő mennyiségű készletet tárol-

jon a szövetség. A törvény teljesítésével Magyarország a nemzetközi szervezetek, így az OECD, valamint az EU elvárásainak is megfelel. A jövő év végére – kőolaj-egyenértékben – 1580 kilotonna készlettel kell rendelkeznie a szövetségnek. A mennyiség egyharmada kőolaj, a többi pedig ólommentes benzín és gázolaj lesz. A feladat teljesítése érdekében jövőre csaknem félmillió tonna kőolajat vásárol a szövetség, amelyet az erre a célra épített új tárolókban helyeznek el.

Hátizsákkal a Kárpát-medencében

Vélhetően a Duna-Maros-Tisza eurorégiós megállapodás is fontos katalizátor szerepet játszott abban, hogy a közelmúltban a Vajdasági Ifjúsági Fórum meghívására román és magyar ifjúsági szervezetek képviselői tárgyaltak Palicsan a térségben élő fiatalok kapcsolatának erősítéséről, egy turisztikai hálózat kiépítéséről.

A kárpát-medencei magyar ifjúsági szervezetek – a Vajdasági Ifjúsági Fórum, a Kolozsvári, valamint a Temesvári Magyar Diákszövetség, a Baloldali Ifjúsági Társulás, a Fidelitas-Fidesz MMP Ifjúsági Társaszerkezete, Az Ifjúsági Demokrata Fórum, a Magyar Csodaszarvas Alapítvány és a Református Diáktothon Alapítvány – képviselői a régióban élő fiatalok eddigi esetleges kapcsolattartásának szervezettebb tételét tűzték ki célul. Ennek érdekében gondoltak arra, hogy a turisztikai igények összehangolása jó lehetőséget adna ehhez, amelyre vonatkozóan megfogalmaztak egy programot is. Az ebben szereplő kárpát-medencei ifjúsági hálózat ötlete remek kezdeményezésnek ígérkezik, hiszen a fiatalok szívesen túráznak, amelynek során viszont módjuk van megismerni az adott térség lakóinak életét, kultúráját is. A tanácskozás résztvevői éppen ezt az érdeklődést akarják kihasználni és elérni, hogy – néhány év múlva – teljesen

más gondolkodásmód honosodjon meg a Kárpát-medencében. E közép-kelet-európai ifjúsági turisztikai hálózat keretében – egyéni és csoportos kirándulások szervezésére – hoznak létre ugyanis olyan információs, illetve kommunikációs rendszert, amely hatékonyan képes közvetíteni az igények kielégítésére alkalmas ajánlatokat. A program alálói ehhez felmerik az országok jogrendszer által kínált támogatási, illetve a térség kihasználatlan turisztikai lehetőségeit. Az eredményeket a – tervek szerint – jövő év tavaszán Szegeden ismertetik egymással, továbbá ez idő alatt megpróbálnak felkutatni más támogatásokat is. A BIT ennek kapcsán – tudtuk meg Újhelyi Istvántól, a BIT országos alelnökétől – felajánlotta, hogy kezdeményezi a januárban a kormány elé kerülő ifjúsági turizmusról készült határozati javaslat kibővítését. Ennek lényege az, hogy a Gyermek és Ifjúsági Érdekegyeztető Tanács segítségét kéri ahhoz, hogy döntés születessen arról, miként tudja támogatni a magyar kormány a határon túl élő magyar fiatalok bekapcsolódását a hazai turisztikai programokba. A Palicsan elfogadott együttműködési programcsomagról azonban tudni kell: a hálózat létrehozói ebbe szeretnék bekapcsolni a régió országaiiban élő valamennyi nemzetiség fiataljait, valamint aktív részt vállalni a DMT eurorégiós kapcsolatok építéséből is.

N. Rác Judit

• Beszélgetés Cs. Pataj Mihály festőművésszel Ég és Föld egymásnak feszül

Mire én megszülettem, az európai festészet összes forradalma lezajlott. (Fotó: Karnok Csaba)

Cs. Pataj Mihály a szintéziskereső művészek közé tartozik. Festői világa belső világ, amelyben a személyes múlt élményeit és a művészettörténeti múlt formai elemeit rendkívül erős teremtő indulat szervezi alkotássá. A festőművész Rudnay Gyula tanítványaként végezte el a budapesti Képzőművészeti Főiskolát, majd a szegedi egyetemen művészettörténetet, régészetet és néprajzot hallgatott. Évekig volt a szegedi tanárképző főiskola művésztanára, majd tanácskezelője. Jubileumi kiállítás a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárban látható.

• Tanár úr, mit gondol, milyen a mai korszellemnek leginkább megfelelő festészeti stílus?

– Mire én megszülettem, az európai festészet összes forradalma lezajlott. Minden korstílus megteremtette a maga arculatát, s az ember minden lehetőséget kikiáltott már a továbblépésre. Ez az, ami engem aggaszt: a mi korunkban ismét tovább kellene lépni, változtatni kellene a kifejezésen, hiszen már nem ökrös szekéren járunk, még ha az igazán festői is lenne. A festészetnek a korszerű lét nyelvét kell beszélnie és akkor tudja igazán megszólítani közönségét. Bármilyen különös kimonadani, a festészet elszakadt a technikától. Amíg az ökrös szekér volt a mindennapos, addig még fel tudta dolgozni a kor életét, de a repülőgéppel nem tudott mit kezdeni. Márpedig, amennyiben a festő nem tud beszélni, ha kell akár a Mars-utazásról is, akkor nem találta meg az eszközöket, hogy ezt a technológiai központú, felgyorsult, és szétválasztott világot ábrázolja.

• Az absztrakt festői törekvések mind ezt szolgálják, nem gondolja?

– A kifejezés megújítására számos absztrakt irányzat

alakult ugyan, de ezek közül sok számomra nem egyéb, mint az üres felület racionális, esetleg véletlenszerű összekapcsolása. A század második felének nagy kérdése, a hogyan tovább, változatlanul teljesen nyitott maradt. Hogy egy példát mondjak: egy múltkori szegedi országos kiállításon díjat kapott az a kép, amelyen a festő hetvenszer leírta a Himnusz első sorát. Nem tudom, ez művészet-e még, vagy csak valami kétségbeesett szándéknyilatkozat, amely inkább a megújítás nehézségéről árulkodik. A főiskolán én végigverekedtem az összes izmust a hallgatókkal, s tudom, hogy egy almát meg lehet festeni teli világítású reneszánsz, fény-árnyék kontrasztos barokk, csak színből álló impresszionista vagy síkokra bontott kubista stílusban. De melyik árulkodik ezek közül a Mars-utazásról? Egy almacsendéleten össze lehet foglalni a festészet óriási múltját, de még egy almával is nehéz új ábrázolást teremteni, ha csak a művészet belső lehetőségeit használjuk ki és nem folyamodunk semmi meghökkenítő manírhoz.

• Ha jól sejtem, önnek is vannak absztrakt képei...

– Természetesen megpróbáltam ezt a lehetőséget. Az első szarvasi éveimtől egészen mostanáig kerestem az utat, és végül úgy döntöttem, hogy a magam feje után megyek egy feszültséggel teli realizmus felé. Noha voltak absztrakt képeim is, nem tudok egyetérteni a vegytiszt absztrakcióval. Belgiumban egyszer valamelyik városi tanács felkért egy festőt, hogy alkosson a tanácstermében egy odaillő hangulatú képet. Az illető húzott egy függőleges és egy vízszintes vonalat. A felkérők megdöbbenésére, hogy ez meg micsoda, azt válaszolta: ez maga az egyensúly, hiszen a tanácsnokoknak munka közben egyensúlyban kell maradniuk. Látja, ez tökéletes absztrakció. De művészet-e? Szóval, hogyan tovább? Én mára oda jutottam, hogy letemtettem erről a problémáról.

Megkeresem a saját lelke világát, és arról festek.

• Szokott-e szabadban festeni?

– Amikor az ember elhagyja a negyvenet, már annyi élménye van, hogy nem kell szabadban, természet után festenie. Azelőtt persze sokat jártam a szabadban, a fényt, az árnyékokat, a közeli s a távoli ízeletet. Ma már nem teszem, inkább magam komponálok. A természet csak eszköz, amely által a festő a saját világát festi meg.

• Ilyen régi élmény az a pár bivaly is, amely a képein fel-felűnik?

– A bivaly azért jó barátom, mert a megfeszített erőt jelképezi. Egyszer a szarvasi Borza-gazdaságban egy megterhelt traktor elakadt az agyagos földben. Két bivalyt hoztak s azok húzták ki. Azóta, ha egy képen erőfeszítést kell érzékeltetnem, bivalyt festek rá.

• Képein rendre megjelenik egy mozdulatlan szépségű nő arc. Van-e modellje?

– Nincs. A legszebb arcú nő a feleségem volt, aki tizenhat évvel ezelőtt meghalt. Hozzá nem fogható más, csak a mostani feleségem, aki különben hasonlít rá. Azt mondjá, mozdulatlan? Azért, mert a festészetben szerintem a bizánci masdonnák a legszebb arcú nők. Bizánc közel is van hozzánk, hiszen mi itt mindig Kelet és Nyugat határmegzgyéjén voltunk. A római katolikus egyház madonnaábrázolásai jól alkalmazkodtak a kortárs élethez, az időhöz, a bizánciak madonnája azonban örök, változatlan. Ez a nő: örök nő. Szimbólum. Azért alkalmazom a képeimen, mert örök-létéhez viszonyíthatom a többi figurámat.

• Másik jellegzetes képmotívuma a napraforgós csendélet. Megmagyarázná, hogy a csendéletei miért különböznek annyira mondjuk egy barokk csendélettől?

– A barokk csendélet békét, nyugalmat áraszt. Egy váza, egy virágcsokor, egy átvágott nyakú fácán. Az én

csendéletem feszül. A természet egy része. Nézzem erre a képre: ezek szimbólumok, nem igazi napraforgók. Szerencsétlen emberek, akiket a háború vihara sodor. Itt egy másik napraforgós kép. Ezek a virágok ácsorgó nők, akik bámszokodnak a kerítésen át. Itt pedig egy férfi és egy nő a két napraforgó, akik haragból hátat fordítanak egymásnak. A napraforgó csodálatos téma, mert az ifjúságtól az öregkorig mindent képes kifejezni. Volt olyan is, hogy egy-egy napraforgós csendéletre festetem egy corput, és különös, de nagyon kifejező lett. A szenvedő Krisztus mögött benne volt a nap is, meg az élet bonyolultsága is.

• Nagyon sok képen különös jelentősége van az alföldi tájnak. Mit gondol, mit fejez ki a sík vidék?

– Alföldi festő vagyok, ez kétségtelen, hiszen egész életemet itt éltem le a Dél-Alföldön. Hiába utaztam be keresztül-kasul Európát, csak ehhez a tájhoz ragaszkodom. Hogy mit fejez ki? Egy idegennek az Alföld le van gyalulva. Nekem a sík láthatár ívelt, dombos, mert a föld mélyén feszültség van. Apámnak volt egy tanácsa a békéscsabai határban, amely egy magaslaton épült. Messzebből nézve úgy látszott, ráborul az ég. Ebből az élményből kiindulva a képeimen a mennybolt is feszültséggel van teli, csak éppen az ellenkező irányba ívelődik. A Föld és az ég nászban él. Az Ég megteremkenyíti a Földet, a Föld virágba borul, s megépül az Ember lakhelye a domb tetején. Az ég és a Föld találkozásánál villámlik vagy gyönyörűen süt a nap, de az áldást az ég adja a Földnek. Én pedig ott vagyok a domb tetején, s a virágok köröttem. Ez az én világom. Nincs gyalultság. A valóságban talán van, de én nem a Föld optikai képét szeretném beleadni, hanem azt a feszültséget, ami festés közben bennem ébred.

Panek Sándor

Az apátfalvi példa

• Munkatársunktól

Kulturális együttműködési megállapodást írtak alá szombaton Apátfalva, Magyarcsanak, valamint a romániai Nagykömlös, Magyarcsanak és Nagylak vezetői, Apátfalván.

A hosszú távú program első rendezvénye a szintén szombati Kardos István-emlékest volt, amit a nagy néptáncos, nótafa – a népművészet mestere – születésének százéves évfordulója kapcsán tartottak, s amelyet a romániai vendégek is megtekintettek. Szentesi József, Apátfalva polgármestere lapunknak elmondta: az együttműködés a PHARE CBC Magyarország–Románia Program Kisprojekt Alaphoz az önkormányzat által benyújtott pályázat alapján jött létre. Varga Pétertől, a Pátfalvairt Egyesület titkártól – aki Mörizs Ágnes egyesületi elnökkel együtt kidolgozta a pályázatot –, megtudtuk, a nemzetközi együttműködés következő állomása: a nyáron romániai fiatalok ismerkednek Apátfalva kulturális életével. Lehmann István, a megyei közgyűlés elnöke, és Fritz Péter országgyűlési képviselő hangsúlyozták: példaértékű a magyar–román alap-szerződés, s a Duna-Tisza-Maros Eurorégió létrehozása után létrejövő, a határ menti térségek még szervesebb együttműködését megcélzó apátfalvi kezdeményezés.

Pex „bemelegít”

• Strasbourg (MTI)

Az Európai Parlament egy nyíltan homoszexuális tagja azt tervezi, hogy férfi élettársával együtt sorra felkeresi az uniós tagságra pályázó országokat és felhívja a figyelmüket arra, hogy el kell fogadniuk a homoszexualitást, ha egyszer majd az EU tagjai lesznek.

„A helyzet olyan, hogy a társam és én nem mehetünk el Ciprusra és Romániába anélkül, hogy le ne tartóztatnának bennünket. Én mindenesetre megpróbálom” – közölte a holland Peter Pex, aki a kereszténydemokrata párt színeiben képviseli Apátfalvát az EU parlamentjében. A politikus szerdán sajtóértekezleten jelentette be, hogy megalakult a „meleg” jogaiért küzdő parlamenti csoport.

Az EU vezetői a múlt szombaton határozták el, hogy megkezdik a csatlakozási tárgyalásokat 11 országgal. Az első körben felveendő tagok közé tartozik a két bírált ország egyike, Ciprus – emlékeztetett a Reuters. A csatlakozási folyamat részeként a leendő tagoknak magukévá kell tenniük az EU előírásait, beleértve azt az Amszterdami Szerződésbe foglalt jogszabályt is, amely tiltja a homoszexuálisok hátrányos megkülönböztetését. Pex közölte, hogy Cipruson a mai napig is tiltott a homoszexualitás, s bár Romániában legális, az együtt járó meleg párokat továbbra is a letartóztatás fenyegeti. „Még sokat kell tenni a többi országban is ahhoz, hogy növekedjen a melegek elfogadottsága” – mondta a holland EP-képviselő, aki egyben a strasbourgi parlament kulturális bizottságának elnöke.